

Vitezovi i zamkovi

— Laguna —

Vitezovi i zamkovi

Filip Dikson

Sadržaj

u poznajemo

Vitezovi kroz vreme

- Vitezovi u srednjem veku 8
- Vitezovi u krstaškim ratovima 10
- Vitezovi i vojnici u boju 12
- Vitezovi: poslednje uporište 14

Zamak kao tvrđava

- Potreba za zamkovima 16
- Zamkovi kroz vreme 18
- Zidanje zamka 20
- Zamak pod opsadom 22
- Napad i odbrana 24

Zamak kao dvorac

- Zamak u miru 26
- Žitelji zamka: ko je ko 28
- Obrada zemlje 30
- Razonoda u zamku 32
- Zabave i gozbe 34
- Propadanje zamkova 36

u žiži

Viteški svet

Kako se postaje vitez 40

Viteški oklop i oružje 42

Vitez na konju 44

Viteški turniri: ratne igre 46

Zamkovi

Londonska tvrđava, Engleska: kraljevski zamak 48

Krak de ševalije, Sirija: tvrđava vitezova 50

Kastel del monte, Italija: zagonetka u kamenu 52

Karfili, Vels: zaštićen vodom 54

Mon Sen Mišel, Francuska: zamak u moru 56

Pojenari, Rumunija: Drakulin zamak 58

Države i zamkovi 60

Rečnik 62

Indeks 64

Vitezovi u srednjem veku

Stotinama godina vitezovi su bili najmoćniji vojnici i među najvažnijim ljudima u Evropi. Pet stoleća dominirali su srednjovekovnom Evropom, od XI do početka XVI veka. U srednjem veku postojalo je piramidalno ustrojstvo društva. Svaki vitez služio je barona ili grofa, koji se pak zavetovao na vernost kralju i stavljao mu na raspolaganje svoje vitezove, a za uzvrat dobijao posed – feud ili leno. Prvi vitezovi bili su obični vojnici konjanici koji su služili mesne vlasteline. Vlastelinima je, međutim, pošto su često imali mnogo zemlje, a malo novca, bilo teško da izdržavaju vitezove. Stoga su im umesto novca davali posede. Vitezovi su tako postajali zemljoposednici, a ljudi na toj zemlji plaćali su im zakup i radili za njih.

Društvena piramida

U srednjovekovnoj Evropi društvo je bilo uređeno po strogom sistemu koji se nazivao feudalizam. Na vrhu društvene piramide nalazio se kralj, ispod njega su bili vlastelini i njihovi vitezovi, a na dnu seljaci i kmetovi. Svi su bili međusobno povezani složenim sistemom prava i obaveza, a deo tog sistema prikazan je ovde.

Vitez u sjajnom oklopu

Vitezove često zamišljamo kao romantične i pustolovne ljude, spremne da uvek priteknu u pomoć, i upravo su tako i oni videli sebe. Na ovoj engleskoj slici s početka XIV veka prikazan je vitez koji ubija zmaja.

Gradovi

Urbano društvo bilo je minijatura kopija sveta izvan gradskih zidina: gradom je upravljao gradonačelnik, s većem bogatih trgovaca (poput vlastelina), a radnici i zanatlije plaćali su zakup. Kraljevi se obično nisu mešali u upravljanje gradom, ali im je plaćano za dodelu raznih povlastica.

Baroni

Ovaj plemićki stalež davao je vitezovima zemlju. Vitez se za uzvrat zaklinjao na vernost svom baronu i obećavao mu pomoć u ratnim vremenima. Baroni su često živeli u veelepnim zamkovima.

Vitezovi

Pojedini vitezovi bili su najamnici i ratovali samo za novac, dok se većina stavljala u službu baronima i zaklinjala im se na vernost, a za uzvrat dobijala posede. Za razliku od plemićke, titula viteza nije se prenosila s kolena na koleno.

Kralj

Nijedan čovek u današnje vreme nema ni približno toliku moć koliku su imali srednjovekovni kraljevi. Kralj je davao vlastelinima zemlju i povlastice koje su oni mogli da prenesu naslednicima. Baroni su se zauzvrat zaklinjali kralju na vernost i stavljali mu na raspolaganje svoju vojsku.

Crkva

Najveći zemljoposjednik u celoj Evropi bila je crkva, koja je posedovala gotovo trećinu zemlje. Opat i biskupi spadali su u najveće feudalne gospodare. Crkva i država, obe pod upravom kralja, obično su bile ujedinjene jer su obe želele mir i napredak.

Papa

Papa je bio poglavar crkve i odobravao je postavljanje opata, biskupa, pa čak i kraljeva. To je ponekad dovelo do žučnih svađa, naročito pri izboru biskupa.

Biskupi

Ovi verski poglavari ubrajali su se među najbogatije velikaše. Imali su sopstvene vitezove i zemlju.

Desetak

Godišnji danak koji su seljaci bili dužni da predaju crkvi – deseti deo svega što proizvedu. Crkva je od tog bogatstva isplaćivala plate i održavala zgrade.

Krstaši

Kad bi vitez ili vlastelin, a ponekad čak i kralj, odlučili da pođu u krstaški rat, njihovi posedi bili su zaštićeni, a zakup čuvan. Nadali su se da će svojim delima zaslužiti spasenje, naročito ako bi poginuli na Svetoj zemlji.

Seljaci, radnici i kmetovi

Najveći broj ljudi živeo je i radio na zemlji koju su posedovali vitezovi ili vlastelini. Za to su im uzvraćali radom, ili su im plaćali zakup, novcem ili svojim proizvodima. Većina njih je bila vezana za zemlju i nije mogla da se odseli.

